in vigilia ſancti iacobi in q̄daȝ ca/
ſtro qđ dicit̃ pratū inter florentiaȝ
et piſtoriū ſito Iuuenis q̄dam ſim
plicitate ruſticana decept⁹ in ſege
t̃s tutoris ſui ignē appoſuit. eo ꝙ
hereditatē ſuaȝ ſibi vſurpare vole
bat. Tentus ergo et confeſſus ad
caudā equi trahend⁹ incēdio adiu
dicat⁹ eſt Qui peccatū ꝯfitēs et be
ato iacobo ſe deuouens cū ſuꝑ ter
raȝ petroſaȝ diuti⁹ in ſola camiſia
tract⁹ fuiſſet nec in corꝑe nec in ca
miſia aliquā ſenſit leſionē tandem
ad palū ligat̃ ligna vndiqȝ ꝯgerū
tur igne ſuppoſito ligna et vincula
ꝯburunt̃ ſȝ ipe ſemꝑ beatū iacobū
inuocauit. nec in camiſia nec in cor
pore aliqua leſio reꝑit̃ quē dum in
ignē vellent iterū iactare a populo
eripit̃. et deus in populo ſuo mag/
nifice collaudat̃

De interp̄tatione nominis

Xp̄oferuſ an̄ baptiſmū diceba
tur reprob⁹ ſȝ poſtmodū xp̄o
ferus dict⁹ eſt quaſi xp̄m ferens ex
eo. ſ. ꝙ xp̄m quatuor modis porta
uit ſcȝ in humero ꝑ traductionē. in
corꝑe ꝑ macerationē. in mēte ꝑ de
uotionez. in ore ꝑ ꝯfeſſionem. in fa
ctis ꝑ p̄dicationē.

De ſancto Xp̄ofero.

Xp̄oferus genere chanane
us ꝓceriſſime ſtature vul/
tuſqȝ terribilis erat. et. xij. cubitos
in longitudine poſſedēat qui vt in
quibuſdā geſtis ſuis legit̃ cū ſtaret
cū quodā rege cananeoꝝ venit ſi/
bi in mente vt maiorē principē qui
in mūdo eſſet quereret. ⁊ ad eūdeȝ
moratur⁹ accederet Venit igit̃ ad
quendā maximā regem de quo fa
ma generalis habebat̃ ꝙ maioreȝ
p̄ncipem mūdus nō haberet. queȝ
rex videns libent̃ recepit et in ſua
curia manere fecit Quadā aūt vi
ce ioculator q̄daȝ cantationē quā
dā corā rege cantabat in qua dya
bolū frequēter noiabat. Rex autē
cū fidē xp̄i haberet qn̄cūqȝ diabo
lū noiare audiebat ꝓtin⁹ in facieȝ
eius crucis ſignaculum imp̄mebat
Quod videns Xp̄ofer⁹ plurimum
ām̄irabatur cur hoc rex ageret. et
q̄onaȝ ſignū huiuſmodi ſibi vellet.
Cū aūt de hac re regē int̃rogaret
et hoc ſibi manifeſtare nollet. ait ei
xp̄ofer⁹ Niſi hoc mihi dixeris vlte
rius tecū nō manebo Quare coac
tus rex dixit ei Qn̄cunqȝ dyabolū
noiari audio. hoc ſigno me munio
timēs ne in me ptātez acciperet et
m̄ noceret Cui xp̄ofer⁹ Si diabolū
ne tibi noceat metuis ergo ille ma
ior et potentior te eſſe ꝯuincit̃ quē
tu intantū formidare ꝓbaris. Fru
ſtrat⁹ igit̃ ſū ſpe mea putās ꝙ po/
tētiorē mūdi dn̄m inueniſſeȝ ſȝ iam
nūc valeas qr ip̄m dyabolū querē
volo et eū m̄ in dn̄m aſſumē et hu⁹
eius efficiar Diſceſſit igit̃ a rege ⁊
dyabolū q̄rere ꝓperabat Cū autē
ꝑ quādaȝ ſolitudinē ꝑgeret vidit
multitudinē militū q̄ꝝ vn⁹ fer⁹ ⁊ t̃ri
bilis venit ad eū et quo ꝑgēt req̄ſi
uit Cui xp̄ofer⁹ rn̄dit Vado q̄rere
dn̄m dyabolū vt ip̄m m̄ in dūm aſ
ſumā Cui ille Ego ſū ille quē q̄ris
Gauiſ⁹ xp̄ofer⁹ ſe ei in huū ꝑpetuū
obligauit ⁊ ip̄m ꝑ dn̄o ſuo accepit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cũ ergo ambo ꝑgerent ⁊ in q̄daꝫ
via ɔmuni crucē erectā inueniſſent
Mox diabolꝰ ipāꝫ crucē vidit terri
tus fugit. et viā deſerens ꝑ aſperā
ſolitudinē xp̄ofeꝝ duxit ⁊ poſtmo
dũ ipm ad viā reduxit Qđ vidēs
xp̄oferꝰ et ām̄irans interrogauit eũ
cur in tantũ timens viā planā reli
querit et tantũ deuiās ꝑ aſperā ſo
litudinē ierit. Quod cũ ille nullate
nus ſibi indicare vellet dixit xp̄o
ferꝰ Niſi hoc mihi indicaueris ſta
tim a te diſcedam Quaꝓpter ɔpul
ſus dyabolꝰ dixit ei Quidā homo
qui dicit̃ xp̄s in cruce affixus fuit
cuiꝰ crucis ſignũ cũ video plurimũ
ꝑtimeſco et territꝰ fugio Cui xp̄o
ferus. ergo ille xp̄s te maior ⁊ po
tentior eſt cuiꝰ ſignũ in tantũ formi
das In vacuuꝫ igit̃ laboraui. nec
adhuc maiorē mũdi principē reꝑe
ri Jam valeas qꝛ te deſerere volo
et xp̄m inquirere Cũ igit̃ queſiſſet
quiſnā ſibi xp̄i noticiā indicaret. tā
dem ad quendā heremitā venit q̄
ſibi xp̄m p̄dicauit et in eius fide di
ligēter inſtruxit Dixitqꝫ heremita
xp̄ofero Rex iſte cui ſeruire deſide
ras iſtud req̄rit officiũ qꝛ te freq̄n
ter ieiunare oportebit Cui xp̄oferꝰ
Aliud req̄rat obſequiũ. qꝛ iſtā rem
nequaq̄ꝫ agere valeo. Rurſus he
remita Multas q̄ꝫ orōnes te ſibi fa
cere oportebit Cui xp̄oferꝰ Neſcio
q̄d ſit hoc nec huiuſmodi obſeq̄um
ꝑficere poſſũ. Cui heremita Noſti
talē fluuiũ in quo multi trāſeuntes
ꝑiclitant̃ et pereũt? Cui xp̄oferus
Noui Et ille Cũ ꝓcere ſtature ſis
et fortis viribꝰ ſi iuxta illũ fluuiũ re
ſideres et cũctos traduceres. regi
xp̄o cui ſeruire deſideras plurimũ
gratũ eſſet et ſpero ꝙ ibideꝫ ſe tibi
manifeſtaret̃ Cui xp̄oferꝰ Utiqꝫ il
lud obſequiũ agere valeo et me ſi
bi in hoc ſeruiturũ ꝓmitto Ad pre
dictũ igit̃ fluuiũ acceſſit ⁊ ibidē ſibi
habitaculũ fabricauit. Portanſqꝫ
quandā ꝑticā loco baculi in mani
bus qua ſe in aqua ſuſtentabat et
omnes ſine ceſſatione tranſſerebat
Euolutis igit̃ multis diebꝰ cum in
domũcula ſua q̄eſceret audiuit vo
cē cuiuſdā pueri ipm vocātis et di
cētis xp̄ofere veni foras et meipꝫ
traducas Concitus ergo foras ex
iliit. ſꝫ neminē reꝑperit. Rediēſqꝫ in
domũculaꝫ p̄dictaꝫ. iteꝝ vocē ipſi
acclamātis audiuit Qui rurſus fo
ras cucurrit ſꝫ neminē inuenit Ter
cia vice ab eodē vt ꝑus vocatꝰ exi
it et puerũ quendā iuxta ripaꝫ flu
minis inuenit qui xp̄oferũ vt ipſuꝫ
traduceret obnixe rogauit. xp̄ofe
rus ergo pueꝝ in humeris eleuās
et baculũ ſuũ accipiēs fluuiũ trāſi
turꝰ intrauit. Et ecce aqua flumis
paulatī intumeſcebat. et puer iſtar
plũbi grauiſſime pōderabat. Quā
toqꝫ magis ꝓcedebat. tātomagis
vnda creſcebat. et puer magis ac
magis xp̄oferi humeros pondere
intolerabili deꝑmebat adō vt xp̄o
ferꝰ in anguſtia multa poſitꝰ eſſet
et ſe ꝑiclitari plurimũ formidaret.
Sꝫ cũ euaſiſſet et fluuiũ trāſiretaſ
ſet. puerũ i ripa depoſuit eiqꝫ dixit
In magno puer me periculo poſu
iſti et adeo pōderaſti ꝙ ſi totũ mũ
dũ ſup me habuiſſē vix maiora pō
dēa ꝑ ſenſiſſē Cui puē rñdit. ne mi
reris xp̄ofere. qꝛ non ſolũ mundũ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſup te habuiſti ſed etiã illũ qui cre/
auit mundũ tuis humeris baiulaſ
ti Ego eni ſũ xp̃s rex tuus cui in h
ope ipẽ deſeruis.et vt vex me dicẽ
ↄ pbes.cũ ꝯtrãſieris baculũ tuum
iuxta domũculã tuã in terraz fige
⁊ mane ipm̃ floruiſſe.⁊ fructificaſſe
videbis. Statiqꝫ ab oculis ei⁹ eua
nuit Veniẽs ergo xp̃ofer⁹ cũ bacu
lũ ſuũ in terrã fixiſſet mane ſurgẽs
inuenit ipm̃ ad modũ palme fron/
des et dactilos ꝓtuliſſe Poſt hoc
aũt in ſamonã ciuitatez licie venit
vbi dũ coꝝ linguã nõ intelligeret.
orauit dñm vt illi⁹ lingue ſibi cõce
deret intellectũ Dum aũt in prece
cõſiſteret.iudices eũ inſanũ putan/
tes reliqrunt. Aſſecut⁹ xp̃ofer⁹ qḋ
petebat vultũ operiẽs ad loca cer
taminis venit et xp̃ianos qui torq̃
bant in dño ↄfortabat Tũc vnus
ex iudicib⁹ in faciẽ eius ꝑcuſſit Cui
xp̃ofer⁹ vultũ diſcooperiens dixit.
Niſi xp̃an⁹ eſſem meã ꝑtin⁹ iniuriã
vindicaſſem Tũc xp̃ofer⁹ virgã ſu
am in terrã fixit.et ꝓpter ↄuerſionẽ
populi vt fronderet dñm exorauit
Qḋ cũ ꝑtin⁹ factũ fuiſſet Octo mi
lia hoim̃ crediderũt Rex aũt ducẽ
tos milites q̃ eũ ad ſe ducerent mi
ſit et cũ eũ inueniſſent orantez et ei
hoc intimare timerẽt iterũ rex toti/
dẽ miſit. qui et cũ eo orante ꝑtin⁹
orauerũt Surgẽs igit̃ xp̃oferus di
xit eis Quid q̃ritis filioli mei? Qui
ipius vultũ videntes dixerunt Rex
miſit nos vt te vinctũ ad ipſum du
cam⁹ Quib⁹ xp̃ofer⁹ Si ego volue
ro nec ſolut⁹ nec ligat⁹ a vobis du
ci potero Dicũt ei Si ergo nõ vis
vade liber quo vis. et nos regi di
cem⁹ ꝙ te nequaq̃ꝫ inuenimus Nõ
ita inq̃t ſed ego vobiſcuz ibo Ipſe
aũt eos ad fidem ↄuertit et ab eis
man⁹ ſibi ligari a tergo fecit et ſe
regi vinctũ p̃ñtari Quẽ rex videns
territ⁹ eſt et de ſede ſua ꝑtin⁹ cor/
ruit.deinde a ſeruis ſuis leuat⁹. de
noīe et patria eũ interrogauit Cui
xp̃ofer⁹ Añ baptiſmũ dicebar reꝓ
bus.nũc aũt criſtofer⁹ vocor. ante
baptiſmũ chanane⁹.nunc criſtian⁹.
Cui rex.ſtultũ tibi nomẽ impoſuiſti
criſti.ſ.crucifixi qui nec ſibi profuit.
nec ꝓdeſſe tibi poterit Nunc ergo
cananee malifice quare non ſacrifi
ces dijs nr̃is? Cui criſtofer⁹ Recte
vocat⁹ es dagu⁹ qꝛ tu es mors mũ
di.ſoci⁹ dyaboli. Dij tui ſũt opera
manuũ hoim̃ Cui rex int̃ feras nut̃
tus es ⁊ nõ potes niſi feralia ⁊ ho
minib⁹ incognita loqui Nũc ergo
ſi ſacrificaueris magnos a me ↄſe
queris honores Sin aũt duris ſup
plicijs ↄſumeris Nolentez ergo ſa
crificare in carcerẽ miſit et illos mi
lites qui ad criſtoferũ miſſi fuerũt.
ꝓ noīe criſti fecit decollari .deinde
duas formoſas puellas.q̃ruz vna
dicebat̃ nicea et alia aq̃lina ſecũ in
carcẽ fec̃ recludi ꝓmittẽs eis m̃lta
munẽa ſi cũ ad pcc̃z allicẽnt Qḋ vi
dẽs criſtofer⁹ ꝑtin⁹ in orõẽm ſe de
dit ꝫ cũ a puellis plauſu manuũ et
ãplexib⁹ vrgeret̃ ſurrexit ⁊ ait illis
qḋ q̃rit̃. et q̃re huc itroducte eſtꝭ?
At ille vult⁹ ei⁹ claritate ꝑterrite di/
xert Miſerẽ nr̃i ſc̃e dei vt in deũ quẽ
p̃dicas credẽ valeam⁹ Qḋ audiẽſ
rex eas ad ſe adduci fec̃.d.g⁹ ⁊ voſ
ſeducte eſtꝭ.ꝑ deoſ iuro ꝙ n̄ ſacfica
uẽitꝭ mala morte ꝑibitꝭ.q̃ rñderunt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Si vis vt ſacrificem⁹ iube plateas
mundari et oẽs ad tẽpluȝ ꝯgrega
ri Quo facto cũ tẽpluȝ introiſſent.
cingulũ poſuerũt in colla deoꝝ et
ad terrã trahẽtes in puluerẽ ꝯfre/
gerunt Dixerũtqȝ aſtãtib⁹ Ite vo
cate medicos vt curẽt deos vr̃os
Tunc iuſſu regis aquilina manib⁹
ſuſpẽdit.et ligato ad ei⁹ pedes ma
gno ſaxo.membra eius diripiunt.
Que cum ad dñm migraſſet ſoror
eius nicea in ignẽ ꝓijcit ſed inde il/
leſa exiens ꝓtinus decollat. Poſt
hoc xp̃ofer⁹ regi p̃ſentat qui eum
virgis ferreis cedi iuſſit et caſſideȝ
igneã in caput ei⁹poni Deinde ſca
mnũ ferreũ fieri fecit et xp̃oferũ ibi
dẽ ligari et in igneȝ iniecta pice ſuc
cendi.ſed inſtar cere ſcãnum ꝯfrin/
git et xp̃ofer⁹ illeſus egredit Dein
de iuſſit eũ ad ſtipitem ligari et a q̃
ꝯringẽtis militib⁹ ſagittari Sagit
te aũt omnes in aere ſuſpendeban
tur nec ipſum aliqua ꝯtigere potu
it Rex aũt putans ipſum a militib⁹
ſagittatũ cũ eidẽ inſultaret. ſubito
vna de ſagittis ab aere veniens et
retro ſe vertens.regem in oculo p/
cuſſit et ipſũ ꝓtinus excecauit Cui
xp̃oferus Craſtina die ꝯſumẽdus
ſum Tu igit tiranne lutũ de ſangui
ne meo facies et oculũ inunges et
ſanitatẽ recipies Tunc iuſſu regis
ad decollãdũ ducit ⁊ ibi fuſa oroẽ
decollat Rex aũt modicũ de ſan/
guine ei⁹ accipiẽs et ſup oculũ po/
nens ait In noie dei et ſancti xp̃o/
feri vide et ꝯtinuo ſanus effectus
eſt. Tunc rex credens precepit. vt
ſiquis deum aut chriſtoferum blaſ
phemaret ꝯtinuo gladio feriretur

Amb. aũt in p̃fatõne ſic ait de hoc
martire xp̃ofero tante v̾tutis cu/
mulũ et doctrine gratiã dñe cõtuli
ſti vt q̃dragitaocto milia hoim de
gentilitatis errore ad xp̃iani dog/
matis cultũ coruſcãtib⁹ miraculis
reuocaret Quiqȝ Niceam et Aqui
linã publico lupanari longo tẽpo/
re ſub meretricia ſorde famulãtes
ad caſtitatis habitum reuocauit.
eaſdẽqȝ coronã ꝑcipere edocuit ꝓ
pterea inter igneũ rogũ ferreo ſcã
no ꝯſtrict⁹ nimiũ calorẽ nõ timuit
atqȝ ꝑ diẽ integrũ omniũ militũ ſa
gittis tranſfigi nõ potuit. ceterum
vna ex his carnificis oculũ colliſit
cui tñ beati martiris cruor mixtus
terre lumẽ reſtituit et corpis ceci
tẽ tollẽdo illumiauit et mentẽ Nã
et apud te veniaȝ impetrauit atqȝ
vt morbos ⁊ infirmitates repellat
ſupplicanter obtinuit.

De ſeptem dormientibus.

Septẽ dormientes in ciuita
te epheſ. orti ſunt Decius
aũt imꝑator ꝑſequens xp̃i
anos cũ veniſſet epheſum iuſſit edi
ficari templa in medio ciuitatis vt
oms miſcerent cũ eo ſacrificijs ido
loꝝ Cũ ergo oms xp̃ianos inqui
ri iuſſiſſet et cũctos aut ſacrificare
aut mori ꝯpelleret. tant⁹ penarum
terror cũctis inẽat. ꝙ pr̃ filiũ ⁊ fili⁹
patrẽ abnegaret In vrbe illa ſeptẽ
inuenti ſunt xp̃iani. ſ. maximianus.
malchus.marcian⁹.dyoniſius Jo
hãnes.ſerapion.et ꝯſtanti⁹. q̃ h̾ vi
dẽtes nimis dolebãt Et cũ eſſet p̃/
mi palacij ſacrificia ydoloꝝ ſpnen
tes i domo ſua ſe celabãt ⁊ ibi iein

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf